

EINDRAPPORT VISPLUISVRIJ FASE V

RESULTATEN EN AANBEVELINGEN - november 2017

Colofon

Datum	November 2017
Opdrachtgever	Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving
Procesbegeleiding	Wing/ Wageningen Economic Research
Contactpersonen	Anne Kruft (Wing) Anne.kruft@wing.nl Wouter Jan Strietman (Wageningen Economic Research) Wouterjan.strietman@wur.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Samenvatting	5
Activiteiten	5
Resultaten	5
Vervolg	5
1. Inleiding	6
1.1. Een gezamenlijke investering	6
1.2. Oplossingsrichtingen	7
1.3. Aanpak fase 5	7
1.4. Organisatie	7
2. Ontwikkeling alternatieve materialen	8
2.1. Uitgangspunten	8
Werking van plus en het slijtageproces	8
Criteria voor alternatieve materialen	8
Betrokken personen en bedrijven bij de ontwikkeling en tests van alternatieve materialen	9
2.2. Activiteiten, resultaten en vervolgstappen	10
Activiteiten	10
Resultaten	10
Vervolgstappen	10
3. Bewustwording, communicatie en gedrag	11
3.1. Uitgangspunten	11
3.2. Activiteiten in fase 5	11
Inleiding	11
3.3. Resultaten en vervolgstappen	12
Resultaten	12
Vervolgstappen	12
4. Internationale samenwerking	13
4.1. Uitgangspunten	13
4.2. Activiteiten, resultaten en vervolgstappen	13
Activiteiten en resultaten	13
Vervolgstappen	13
5. Implementatiestrategie	15
Implementatieschema	15

Bijlage 1 Bijdrage aan communicatie- en bewustwordingsplan ___ **Error! Bookmark not defined.**

Hoofdpijnen Programma Visserij voor een Schone Zee 2017-2020 ___ **Error! Bookmark not defined.**

1. Efficiënt afvalbeheer: aan boord en in de haven _____ **Error! Bookmark not defined.**
2. Materiaalontwikkeling en recycling _____ **Error! Bookmark not defined.**
3. Bewustwording en gedragsverandering _____ **Error! Bookmark not defined.**

Samenvatting

In dit verslag beschrijven we de activiteiten, resultaten en aanbevelingen van fase 5 van het project VisPluisVrij. Deze fase duurde van juni december 2016 tot oktober 2017. De projectbegeleiding was in handen van Wing en Wageningen Economic Research en is uitgevoerd in opdracht van Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving.

Activiteiten

Tijdens de uitvoering van de eerste vier fasen van VisPluisVrij in de periode 2013-2016 is gefocust op het ontwikkelen en testen van alternatieve materialen, internationale samenwerking en communicatie. Met de afronding van fase 4 in 2016 is de focus van het project veranderd. Vanaf fase 4, die in juni 2016 is gestart, is de focus verschoven naar het afronden van de lopende activiteiten en het in gang zetten van de overdracht van activiteiten naar andere betrokken partijen.

In fase 4 zijn de volgende taken uitgevoerd:

- Procesbegeleiding bij het doorontwikkelen en testen van de meest kansrijke materialen in het Visserij Innovatiecentrum Zuidwest en op zee (TH10 en GO48).
- Het uitwisselen van kennis met het buitenland (waaronder via OSPAR).
- Het aansluiten op- en afstemmen met bestaande initiatieven rondom visserij en afval.
- Het communiceren over de resultaten van het project.

Resultaten

De belangrijkste resultaten van fase 5 zijn als volgt:

- De drie kansrijke materialen uit fase 4 zijn doorontwikkeld en er is een nieuw (extra) materiaal bijgekomen voor vervolgtests
- Vissers, NGO's en overheden zijn, onder andere tijdens de februari bijeenkomst op Urk, de website en hun eigen nieuwsbrieven goed geïnformeerd over de stappen die de sector binnen dit project zet in het verminderen van de hoeveelheid pluvis die jaarlijks in zee terecht komt.
- Voor de periode 2017-2018 en verder is door VisNed en SdN een implementatie- en communicatiestrategie opgesteld waaraan vanuit dit project is bijgedragen.

Vervolg

In fase 6 wordt, afhankelijk van de testresultaten, de activiteiten van VisPluisVrij voor zover mogelijk afgebouwd. Mochten de tests die in fase 6 uitgevoerd worden leiden tot verdere ontwikkelstappen dan zullen die mogelijke doorgang vinden fase 6. In welke vorm en door wie is onderdeel van gesprek met de opdrachtgevers van VisPluisVrij: Rijkswaterstaat Zee & Delta, VisNed en Stichting De Noordzee.

1. Inleiding

Binnen VisPluisVrij werken overheid, NGO's en de visserijsector samen aan oplossingen om de hoeveelheid pluis die jaarlijks in zee terechtkomt te verminderen. Vanaf de start in 2013 hebben diverse organisaties, bedrijven en individuen zich verbonden aan deze opgave. In deze rapportage beschrijven we zowel de activiteiten en resultaten van fase 5 als de stappen die voor fase 6 en verder zijn voorzien.

1.1. Een gezamenlijke investering

VisPluisvrij is een samenwerkingsproject van verschillende organisaties en betrokkenen; vanuit de sector, vanuit de materiaalproducentenkant, vanuit de overheid en de milieubeschermingshoek. Iedereen levert hierin zijn bijdrage, hetzij in de vorm van een 'in kind' bijdrage door de inzet van uren, hetzij in de vorm van productie- en ontwikkelkosten van materialen, hetzij door een financiële bijdrage aan de projectcoördinatie of het testen op zee. Zonder deze bijdragen zouden we nu niet zijn waar we met zijn allen zijn. Daarvoor zijn wij alle betrokkenen zeer erkentelijk.

Voor fase 5 hebben de volgende bedrijven en organisaties investeringen en bijdragen geleverd:

- Stichting Verduurzaming Voordelta (financiering aankoop materialen voor tests, tests in het Visserij-innovatiecentrum Zuidwest en begeleiding van tests op zee door de GO48 en TH10, m.m.v. Richard Martens en Johan Baaij).
- Financiering van ontwikkeling en productie van alternatieve materialen: Senbis, Peter Koning en Modified Materials.
- Sturing in de aanpak van het project: St. De Noordzee en VisNed.
- Meedenken over de aanpak en communicatie over de resultaten en aanpak van VisPluisVrij: Klaas-Jelle Koffeman en Jaap Tanis.

VisPluisVrij is als project begeleid door Wing (Anne Krufft) en Wageningen Economic Research (WEER) (Wouter Jan Strietman). De stuurgroep van VisPluisVrij bestaat uit: Rijkswaterstaat Zee & Delta, VisNed en Stichting De Noordzee.

1.2. Oplossingsrichtingen

Binnen VisPluisVrij is in fase 5 gewerkt aan de volgende vier oplossingsrichtingen:

1. **Het ontwikkelen van duurzame alternatieve materialen.** Het verder ontwikkelen en testen van kansrijke duurzame materialen. Hiermee wordt beoogd dat er milieuvriendelijk(er) of sterker materiaal ontwikkeld wordt, waardoor er minder pluis in zee terechtkomt en/of de milieueffecten substantieel lager zijn;
2. **Het ontwikkelen van alternatieve vormen van netbescherming.** Het ontwikkelen van manieren om andere vormen van netbescherming te ontwikkelen dan de conventionele pluisdraadjes, maar die wel dezelfde bescherming bieden. Een alternatieve vorm van netbescherming zorgt ervoor dat er geen pluisdraadjes meer in zee terechtkomen;
3. **Internationale samenwerking.** Pluis wordt niet alleen in Nederland gebruikt en op de stranden aangetroffen. Ook vanuit onze buurlanden is er grote behoefte om oplossingen te vinden voor het pluisprobleem. Vanuit VisPluisVrij wordt samengewerkt met partners in het buitenland, o.a. via OSPAR.
4. **Het creëren van bewustwording en vergroting van het draagvlak voor oplossingen.** Het communiceren over de ontwikkelingen en resultaten van het project in binnen- en buitenland. Hierdoor worden de sector en andere betrokkenen direct betrokken bij de voortgang en resultaten van het project.

1.3. Aanpak fase 5

Het werken aan de bovengenoemde oplossingsrichtingen heeft zich in fase 5 vertaald in de volgende activiteiten:

1. Het coördineren van materiaal- en netbeschermingsontwikkeling en van uit te voeren tests (sessies met materiaaldeskundigen, producenten en vissers, tests uitvoeren in proefopstelling, voorbereidingen treffen voor tests op zee).
2. Het uitwisselen van kennis en opzetten van samenwerkingsproject(en) met het buitenland (Kennissuitwisseling met Duitsland en bijdragen aan de OSPAR Working Group on Marine Litter in het kader van het Regional Action Plan).
3. Het communiceren over de voortgang en resultaten op de website www.vispluisvrij.nl, op twitter (@VisPluisVrij) en tijdens presentaties (OSPAR Kopenhagen, pluisproject Föhr)
4. Het op de agenda houden van pluis bij bestaande initiatieven omtrent afvalbeheer (Green Deal bijeenkomsten en aansluiting op lopende projecten zoals het project 'Het is wel Pluis')

1.4. Organisatie

Wing heeft in fase 5 samen met Wageningen Economic Research proces- en projectbegeleiding uitgevoerd, samen met Richard Martens, die voor zijn werkzaamheden gefinancierd is door Stichting Verduurzaming Voordelta. Inhoudelijke afstemming over de verschillende oplossingsrichtingen vindt plaats met de stuurgroep van VisPluisVrij: Rijkswaterstaat Zee & Delta, Stichting de Noordzee en VisNed tijdens periodieke overleggen of tussentijds met de betrokken personen, bedrijven en organisaties.

2. Ontwikkeling alternatieve materialen

Bij de afsluitende bijeenkomst van fase 3 is door de aanwezigen de ambitie gesteld om in 2020 een materiaal op de markt te brengen dat ingezet kan worden ter vervanging van het conventionele pluis. Gedurende fase 5 zijn verdere stappen gezet, als basis om deze ambitie uiteindelijk te kunnen realiseren. In dit hoofdstuk beschrijven we de uitgangspunten waarmee gewerkt is, de activiteiten die hebben plaatsgevonden, de resultaten hiervan en de aanbevelingen voor vervolgstappen.

2.1. Uitgangspunten

Werking van pluis en het slijtageproces

Pluis wordt gebruikt om het netwerk te beschermen tegen slijtage. Afhankelijk van het type net en het type visserij en de vislocatie wordt er veel of weinig pluis aan de netten gehangen. Zo hangt er bij kotterschepen die in de stenige zuidelijke Noordzee vissen zo'n 600 kilo aan pluis aan de netten (van de kuil tot de voorkant); voor garnalenkotters in de Waddenzee is dat enkele tientallen kilo's (uitsluitend bij de kuil).

Het huidige pluis is gemaakt van polyethyleen, een niet in water afbreekbare kunststof. Dit materiaal wordt geleverd als touw, op rollen van ongeveer 22 kilo. Dit touw bestaat uit 30 koorden die los om elkaar heen gedraaid zijn. Elk koord heeft 25 draadjes. Per touw gaat het dus om 750 draadjes. Dit touw wordt in stukken van ongeveer 60-100cm lengte gesneden en met een tussenafstand van ongeveer 10 cm onder de netten bevestigd.

Doordat het touw bestaat uit enigszins los van elkaar zittende koorden met draadjes ontrafelen die draadjes zich snel en spreiden zich als een waaier uit. Daarmee vormt het uitgewaaierde pluis een deklaag die (de mazen van) het net afschermt en deze beschermt tegen slijtage. De deklaag van pluis werkt daarbij als een buffer tussen de zeebodem en het netwerk. Daarmee wordt het net beschermd, maar zijn de pluisdraadjes de eerste laag van bescherming die de slijtage opvangen in het geval het net over zand of stenen schuurt.

Tijdens dit slijtageproces komen er draadjes of kluiten draadjes los. De mate waarin dit gebeurt is afhankelijk van de zwaarte van het net tijdens het vissen (opname van vis, zand, stenen) en het reliëf van de bodem (egaal of met heuvels en kuilen). Van nieuw aangebracht pluis slijt binnen twee maanden tijd ongeveer 25% weg. Tevens verklitten in die periode de overgebleven pluisdraadjes. Door deze twee processen verliest pluis na ongeveer twee maanden zijn oorspronkelijke werking en wordt dan ook over het algemeen vervangen.

Criteria voor alternatieve materialen

Zoals hierboven aangegeven waaieren de pluisdraadjes, vanaf het moment dat het pluistouw aangebracht wordt, uit en vormen zo een deklaag die het eigenlijke netwerk beschermt tegen slijtage. Dit zijn positieve eigenschappen die pluisdraad tot een goed beschermend materiaal maken. Daarnaast zijn er een aantal andere eigenschappen die positief werken zoals de beschikbaarheid en de lage kostprijs. In de zoektocht naar alternatieve materialen wordt rekening gehouden met deze positieve eigenschappen. Naast deze positieve eigenschappen zijn een aantal aanvullende criteria geformuleerd.

Samengevat dient een alternatief materiaal te voldoen aan de volgende criteria:

- Het materiaal dient stevig en robuust zijn;
- Het dient zo weinig mogelijk milieueffecten te hebben (biologisch afbreekbaar of vrijwel geen slijtage);
- Het dient qua prijs betaalbaar te zijn;
- Het dient de visnamigheid van het net t.o.v. conventioneel plus niet te beïnvloeden.
- Het dient flexibel te zijn;
- Het dient niet te zwaar te zijn;
- Het dient eenvoudig aan het netwerk bevestigd te kunnen worden;
- Het dient gerecycled te kunnen worden.

Met de kritische blik van betrokkenen binnen en buiten de sector zijn in de eerste drie fasen tientallen materialen benoemd die als alternatief zouden kunnen dienen. Hieruit zijn meer dan twintig materialen geselecteerd en uiteindelijk ook getest in de praktijk. Deze materialen waren in te delen in drie categorieën:

1. Natuurlijke materialen (o.a. leer, natuurlijke vezels, hout)
2. Biologische afbreekbare plastics (biopolymeren zoals PLA, PHA, TPS, PBS)
3. Niet biologisch afbreekbare plastics (polyurethaan, polyethyleen)

Betrokken personen en bedrijven bij de ontwikkeling en tests van alternatieve materialen

Binnen dit projectonderdeel staat productontwikkeling centraal. Vanuit VisPlusVrij wordt het proces om te komen tot alternatieve materialen door Wouter Jan Strietman gecoördineerd, in samenwerking met Richard Martens (gefinancierd door Stichting Verduurzamig Voordelta).

Hiervoor is een werkgroep actief die bestaat uit verschillende personen en bedrijven. Zij hebben de ontwikkeling van deze materialen mogelijk gemaakt door hierin de afgelopen fasen tijd en ontwikkelbudget te investeren.

Materiaalproducenten en experts:

- Peter Koning: yakleer
- Bas Krins (Senbis): biodegradeerbare polymeren
- Jos Lobée (Modified Materials): flappen van polyethyleen
- Ben Wensink (Ymuiden Stores): netbescherming van klossen

Visserij Innovatiecentrum:

- Johan Baaij
- Richard Martens

Visserij:

- Jaap Tanis/GO48
- Johan Baaij/TH10 (vanuit rol Innovatiecentrum)
- Klaas-Jelle Koffeman

2.2. Activiteiten, resultaten en vervolgstappen

Activiteiten

Gedurende fase 5 hebben de leden van de werkgroep elkaar ontmoet tijdens bijeenkomsten in maart, mei en oktober 2017. Het doel van de bijeenkomsten was om te bepalen hoe de tests uitgevoerd zouden worden, welke aanpassingen aan de materialen nodig waren en in hoeverre vervolgtests en aanpassingen aan het ontwerp of samenstelling van de materialen gewenst was.

Als onderdeel van dit projectonderdeel zijn er in 2017 op zee door de GO48 en de TH10 de volgende materialen getest: flappen van yakleer, biodegradeerbare pluisdraden, flappen van polyethyleen en netbescherming van klossen. Daarnaast hebben in het Visserij Innovatiecentrum Zuidwest tests plaatsgevonden om de weerstand onderwater van de verschillende materialen te bepalen.

Resultaten

Op basis van de bovengenoemde activiteiten zijn per materiaaltipe de volgende conclusies getrokken en vervolgstappen geformuleerd voor fase 6:

- Pluisdraden gemaakt van in water afbreekbare biopolymeren (Senbis). Dit materiaal leek op de TH10 goed te werken. Op de GO 48 is dit materiaal anders bevestigd geweest en kwam snel los. Vervolgtests zijn gewenst; enerzijds om de slijtage goed in beeld te brengen op verschillende plekken op het net en anderzijds om te bepalen hoe de bevestiging goed gedaan kan worden.
- Strips van yakleer (leerlooiërij uit Mongolië/Peter Koning). In fase 5 zijn meer flappen van het yakleer tegelijk getest dan tijdens de eerdere tests. Het materiaal lijkt goed te werken. Er is nog wel onduidelijkheid over hoe yakleer het doet onder verschillende delen van het net (waar slijtage verschilt). Vervolgtests zijn gewenst om op verschillende plekken onder het net de slijtage goed in beeld te brengen, bij voorkeur met grote hoeveelheden tegelijk.
- Strips van polyethyleen (Modified Materials). Dit materiaal is in de vorm van strips en gemaakt van polyethyleen (waar conventioneel pluis ook van gemaakt is). Er is getest hoe de bevestiging het beste vormgegeven kan worden en wat de slijtage is. Op basis van de tests is geconcludeerd dat er vervolgtests nodig zijn om dit verder te analyseren.
- Netbescherming van klossen (geïmporteerd uit Frankrijk). Dit materiaal is door de TH10 getest op zee en bleek bijzonder goed te werken. De bemanning heeft op basis hiervan enkele aanpassingen gedaan in het ontwerp. De conclusie is dat deze verder getest moeten worden om een goed beeld te krijgen van de toepasbaarheid en slijtage. Stand van zaken en vervolgstappen.

Vervolgstappen

Op basis van de resultaten uit fase 5 zal een plan opgesteld worden voor verdere vervolgtests in fase 6. Of de ambitie om in 2020 een commercieel alternatief materiaal op de markt te brengen gerealiseerd kan worden, hangt vooral af van de resultaten van de tests die in fase 6 uitgevoerd zullen gaan worden.

De verwachting is dat de komende tests in fase 6 rond mei/juni 2018 zullen leiden tot de uitsortering van de meest kansrijke materialen. Dit is in feite een go/no-go moment voor de doorontwikkeling van materialen. Indien er voldoende potentie is voor doorontwikkeling, dan is de ambitie dat deze materialen door marktpartijen zelf verder uitontwikkeld worden en op de markt gebracht worden als een commercieel alternatief voor het conventionele pluis.

De ambitie is om in fase 6 de visserijcoöperaties actief bij dit onderdeel te betrekken i.v.m. de link naar de praktijk en lokale commitment.

3. Bewustwording, communicatie en gedrag

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat al het pluiscijfer dat bij onderhoudswerkzaamheden vrijkomt aan boord gehouden wordt en in de havens wordt ingeleverd? Deze vraag staat centraal in het onderdeel bewustwording, communicatie en gedrag. Het doel is om te voorkomen dat pluiscijfer in zee terecht komt en dat dit makkelijk ingeleverd kan worden in de visserijhavens.

3.1. Uitgangspunten

VisPlusVrij heeft een belangrijke rol in de informatievoorziening over pluiscijfer en over de stappen die er door de sector gezet worden om de hoeveelheid pluiscijfer in zee te verminderen. Daarvoor wordt gecommuniceerd via facebook, twitter, de website www.vispluisvrij.nl en Visserijnieuws, tijdens (internationale) bijeenkomsten en indirect via lopende initiatieven en betrokken organisaties (bv. VisNed, ProSea, Green Deal, Havenproject, St. De Noordzee, etc). Voor de internationale samenwerking is de Engelstalige website zeer bruikbaar.

Voor de bewustwording over pluiscijfer én de stappen die de sector actief zet om de hoeveelheid pluiscijfer in zee te verminderen is communicatie naar de sector en de bredere maatschappij van groot belang. Het gaat hier over het bewust maken van vissers maar ook om het informeren van andere partijen (overheden, NGO's) om hen te informeren over welke stappen de sector op dit gebied aan het zetten is. Daarnaast is communicatie een middel om met partijen stappen te zetten in de ontwikkeling van alternatieven.

De communicatie in VisPlusVrij is daarom gericht op verschillende doelgroepen met elk een eigen doelstelling:

1. Vissers (praktiserend en in opleiding). Doel van communicatie uitingen is vissers actief te betrekken bij de stappen die er binnen het project gezet worden. Daarmee willen we de uitkomsten van het project zo goed mogelijk inbedden in de bestaande praktijk.
2. NGO's, visserijorganisaties en overheden. Doel is om organisaties te voeden met actuele informatie over ontwikkelingen en stappen die er gezet worden en de samenwerking tussen deze groepen rond dit thema te bevorderen.
3. Bedrijven en kennisinstellingen. Het doel van de communicatie is hen betrekken bij het ontwikkelen van alternatieve materialen en netinnovatie en de stappen die de sector op dit gebied aan het zetten is.

3.2. Activiteiten in fase 5

Inleiding

Hieronder staat een overzicht van de activiteiten die er in fase 4 in het kader van communicatie en bewustwording hebben plaatsgevonden:

- Informatie verspreiding via blogs en artikelen op de website www.vispluisvrij.nl;
- Het inzetten van @VisPlusVrij en de Facebookpagina <https://www.facebook.com/vispluisvrij>;
- Informatievoorziening voor internationale samenwerkingsverbanden (o.a. OSPAR)
- Afstemmen met- en inhoudelijke input leveren aan projecten van Green Deal partners.

- Voor het onderdeel afvalmanagement is afstemming met partners van de Green Deal en met de projecten die daaronder plaatsvinden van groot belang geweest. Vanuit pluis is een bijdrage geleverd aan de studie over afval in kleine zeehavens en de bijeenkomst in URK die daarover ging.. Inzet is gepleegd op het programma van de brede bijeenkomsten tijdens die bijeenkomst is een aanzet gedaan voor een breed communicatieplan, waar ook pluis een belangrijk onderdeel van is. Later is een bijdrage geleverd aan het projectvoorstel over de communicatie en bewustwording (zie bijlage).

3.3. Resultaten en vervolgstappen

Resultaten

De resultaten van de bovengenoemde activiteiten zijn als volgt:

- Het belangrijkste resultaat is dat een brede groep mensen (vissers, beleidsmakers, het bedrijfsleven en NGO's) bekend is met de stappen die er door de betrokkenen binnen VisPluisVrij gezet worden en wat de resultaten van deze acties zijn.
- Ook in het buitenland staat het onderwerp door de link met OSPAR en het contact met visserij organisaties in andere landen inmiddels bovenaan de agenda, met name in Duitsland.
- Bovendien zijn de NGO's bewust van de geleverde inspanningen vanuit de sector waardoor hun eisen voor het verminderen van het gebruik van pluis pragmatisch van aard blijven.

Vervolgstappen

Zolang er rondom onderhoudswerkzaamheden nog bedoeld of onbedoeld pluis overboord gaat, zal bewustwording en gedragsverandering aan boord een belangrijk onderdeel blijven bij het terugdringen van de hoeveelheid pluis die jaarlijks in zee terechtkomt. Voor dit onderdeel is met name de communicatie belangrijk. En ook het laten zien dat er alternatieven zijn en oplossingen om dit type scheepsafval te verzamelen en in te leveren. Het project 'Het is wel pluis' kan hierbij een belangrijke rol spelen, evenals de communicatie vanuit VisNed, De Green Deal en St. De Noordzee.

Op basis van de resultaten van de tests in 2017 zullen er met de betrokken organisaties afspraken gemaakt worden over verdere vervolgstappen. Onderdeel van gesprek is ook de communicatie via de websites www.vispluisvrij.nl, www.dollyropfree.com en de twitterfeed @Vispluisvrij. Er zal ook geïnventariseerd worden in hoeverre de communicatie over pluis onderdeel kan worden van een bredere communicatie rondom afval en visserij, wellicht als onderdeel van een gezamenlijke afvalstrategie van de Green Deal partners. Hiervoor kan een gezamenlijk plan worden opgesteld waarin ook de uitrol van de inzet van alternatieve materialen opgenomen kan worden, naast bewustwordingsactiviteiten over het aan boord houden en inzamelen van pluis.

4. Internationale samenwerking

Pluis wordt niet alleen in Nederland gebruikt en op de stranden aangetroffen. Ook vanuit onze buurlanden is er grote behoefte om oplossingen te vinden voor het pluisprobleem. In dit hoofdstuk beschrijven we de activiteiten die er in dit kader vanuit VisPluisVrij hebben plaatsgevonden, alsmede de aanbevelingen/vervolgstappen voor de komende periode.

4.1. Uitgangspunten

Vanuit Duitsland en België is er de ambitie om met Nederland samen verder te werken op het gebied van Pluis. In dit kader zijn er afspraken gemaakt met Duitsland over samenwerking rondom (het testen van) alternatieve materialen en de ontwikkeling van alternatief netontwerp.

Ook is er vanuit de OSPAR lidstaten, en dan met name de staten rondom de Ierse Zee, Kanaal en Noordzee grote behoefte om om het pluisprobleem aan te pakken binnen een zogenaamd 'Regional Action Plan'. De aanpak wordt beschreven in actie 37 van het OSPAR Regional Action Plan on Marine Litter. Dit is een levend document en wordt regelmatig geüpdatet met input vanuit VisPluisVrij.

4.2. Activiteiten, resultaten en vervolgstappen

Activiteiten en resultaten

- In juni 2017 is een presentatie gegeven in Berlijn over de stand van zaken van het pluisproject. Dit was voor een bijeenkomst die georganiseerd was door de Duitse overheid en waar gepraat werd over manieren om de vervuiling van de zee te voorkomen. De uitkomsten hiervan dienen als input voor het Duitse KRM proces. De financiering van deze presentatie is gedaan uit Duitse middelen.
- Voor de ICGML 2017 (2) is een discussiedocument opgesteld over de biodegradeerbaarheid van plastic. Hierbij is ook de uitnodiging gedaan om hierover een bondige lecture te geven (een korte crash course) voor de aanwezigen van de eerstvolgende ICGML in 2018.
- Er is vanuit OSPAR geen verdere actie ondernomen rondom de specifieke monitoring van pluis. Hier is dan ook geen input meer voor gegeven.
- Thünen Instituut heeft financiering aangevraagd om verder te gaan met netinnovatie om daarmee het gebruik van pluis te verminderen of te voorkomen. Vanuit dit project zal in 2018 een beroep gedaan worden op VisPluisVrij (Wouter Jan Strietman); hiervoor is financiering opgenomen
- Met de partners in Duitsland (Föhr) is afgesproken dat er contact gehouden wordt over het opzetten en uitvoeren van het pluisproject in Duitsland, waaronder het testen van materialen en het opzetten van een onderzoek naar het liften van de kuil.
- Wouter Jan Strietman is door Nils Möhlmann (KIMO Duitsland) gevraagd om in Duitsland presentaties te geven met een update over het pluisproject. Hiervoor is financiering opgenomen.

Vervolgstappen

In fase 6 zijn voor dit onderdeel de volgende vervolgstappen voorzien:

- Met de partners in Duitsland is afgesproken dat er contact gehouden wordt over het opzetten en uitvoeren van het pluisproject in Duitsland, waaronder het testen van materialen en het opzetten van een onderzoek naar het liften van de kuil.
- Wouter Jan Strietman zal deelnemen in de projecten van KIMO en Thünen Instituut.

- Mogelijk zal ondersteund worden in de organisatie van een bondige lecture/crash course over de afbreekbaarheid van plastics in zee.
- In juni 2018 zal met de stuurgroep afgesproken worden of vanuit de bij VisPlusVrij betrokken personen een rol dienen te hebben bij de acties die er op OSPAR niveau rondom pluis lopen en op welke manier internationale afstemming en uitwisseling van kennis en ervaring gewenst is. Dit betreft niet alleen afstemming rondom OSPAR bijeenkomsten maar ook direct met de betrokken landen tijdens bezoeken over en weer (zie voorbeeld bezoek aan Föhr of Hamburg).

5. Implementatiestrategie

In dit hoofdstuk beschrijven we per onderdeel de conclusies van fase 1-5 en de voorziene vervolgstappen (fase 6 en verder). Omdat het project zich in de eindfase bevindt, is de ambitie om in fase 6 het project VisPluisVrij in de huidige opzet af te ronden, de lopende tests te begeleiden en activiteiten waar mogelijk over te dragen aan bestaande betrokken organisaties.

Implementatieschema

In het onderstaande implementatieschema staat voor welke onderdelen de overdracht al geregeld is en wat voor overige onderdelen de aanbeveling voor de implementatie strategie is. Dit schema is in overleg met de stuurgroep van VisPluisVrij opgesteld.

Onderdeel	Fase 1 t/m 3	Fase 4 en 5	Fase 6	Juni 2018 - 2020
1. Alternatieve materialen	Ideeën verzamelen en testen op zee	Doorontwikkelen en testen van kansrijke materialen en ontwerpen	Tests coördineren en bij positieve resultaten het initiatief overdragen aan marktpartijen. De visserijsector (met name coöperaties) zal actief betrokken worden bij de resultaten van de tests en evt. doorontwikkeling. Indien aanvullende financiering nodig is voor de ontwikkeling of aankoop van testmaterialen dan zal dit met de stuurgroep besproken worden. De balans wordt opgemaakt in 2018.	Marktpartijen ontwikkelen marktwaardig alternatief i.s.m. visserijsector (o.a. producenten, coöperaties en andere betrokkenen)
2. Alternatief netontwerp	Ontwerpen	Afstemming met- en overdracht aan Duitsland	Geen activiteiten vanuit VisPluisVrij, dit thema wordt verder opgepakt in Duitsland (Thünen Instituut)	Zie fase 6
3. Alternatieve netbescherming	Inventariseren	Aankoop alternatieven	Evalueren resultaten en communiceren resultaten; evt. vervolgacties overdragen aan visserij organisaties (bv. VisNed).	Bij succes wordt dit onderdeel opgepakt door de sector zelf.
4. Bewustwording, communicatie en gedrag	Communicatie over ontwikkelingen en nieuwtjes m.b.t. pluus.	Communicatie over ontwikkelingen en nieuwtjes m.b.t. pluus en afstemmen met overige initiatieven	Gedurende de loop van de tests en aan het einde daarvan zullen de resultaten gecommuniceerd worden via interviews en artikelen. Ook zal worden bepaald hoe de communicatie het meest effectief kan worden overgedragen aan VisNed en SDN	Bij succes wordt dit onderdeel opgepakt door VisNed en St. De Noordzee. Zij worden dan de nieuwe trekkers. Eigenaarschap website kan bv ook onder de vlag van VisNed en SDN vallen

**5.
Internationale
samenwerking en
kennis-
uitwisseling
(o.a. OSPAR)**

Verkenning problematiek en alternatieven samen met België.

Samenwerking met Duitsland en kennis-uitwisseling in OSPAR verband.

Faciliteren uitwisselen kennis en ervaring met OSPAR lidstaten, vooral Duitsland en België. Afspraak maken over inzet betrokkenen VisPluisVrij ná het derde kwartaal 2017. Deze activiteit wordt niet via deze opdracht gefinancierd

Afhankelijk van afspraken in 2017: faciliteren uitwisselen kennis en ervaring met OSPAR lidstaten, vooral Duitsland en België.

